

FY. B. A. F C

02/12/22

FASC-101

Rizvi College of Arts/Science /Commerce (Bandra-West)

Foundation Course –Paper I

FYBA/COM/ BSC SEM I

Duration: 2 ½ hours

Marks: 75

Note: 1) All the questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1.A. Fill in the blanks with correct options. (Any Eight) 08 Marks

i) ___ language belongs to Indo-European group of languages.

(Bengali, Santhali, French, Marathi)

ii) Rural people in India are mostly engaged in ___ sector.

(Industrial/Agricultural/Technological/Private)

iii) Due to the efforts of Raja Ram Mohan Roy ___ practice was abolished in India.

(Sati, Devdasi, Prostitution, Dowry)

iv) ___ is the serious form of Conjunctivitis.

(Glaucoma, Trachoma, Cataract, Astigmatism)

v) There is a water dispute over ___ river in the Indian states of Andhra Pradesh, Karnataka and Maharashtra.

(Kaveri, Krishna, Koyna, Ganga)

vi) ___ arises out of religious fundamentalism.

(Casteism, Communalism, Regionalism, Linguism)

vii) There are ___ schedules in the Indian constitution.

(11, 12, 13, 14)

viii) Article 51 of the Indian constitution list down ___ fundamental duties of the citizens.

(11, 12, 13, 14)

ix) ___ is a national political party.

(Biju Janata Dal, Telugu Desam, Indian National Congress, MNS)

x) ___ was the first state to establish Panchayati Raj system in India.

(Rajasthan, Maharashtra, Gujarat, Karnataka)

B) State whether the following statements are True or False. (Any Seven) 07 Marks

i) Zend Avesta is the holy book of Jews.

ii) Kerala has the lowest literacy rate.

- iii) Prostitution is illegal in India.
- iv) Polio is caused by a virus called poliovirus.
- vi) Christian community is divided into six classes known as varnas.
- vi) There is no border dispute over Belgaum.
- vii) Fundamental duties are the general guidelines meant for the good conduct of citizens.
- viii) Peace refers to freedom from disturbances and violence.
- ix) Tolerance does not expect people to co-exist.
- x) Chief Minister is the first citizen of the city.

Q.2) India is a multi-religious and multi-lingual country. Discuss in detail. **15 Marks**

OR

Q.2) Write a detailed note on racial groups and tribal communities in India.

Q.3) What kind of atrocities are committed on women in India? How can they be protected?
15 Marks

OR

Q.3) Discuss the problems of any three categories of disabled persons. What kind of treatment and facilities are available to them?

Q.4) Describe the causes and effects of communalism in India. What measures can be taken to tackle this problem? **15 Marks**

OR

Q.4) Explain in detail the regional and lingual conflicts in India.

Q.5) What are the characteristics and importance of the Indian constitution? **15 Marks**

OR

Q.5) Write short notes on (Any three)

- a) Rural-Urban differences
- b) Casteism and intergroup conflict in India
- c) Fundamental Duties of the Indian citizens
- d) Role of Municipality /Gram Panchayat
- e) Role of women in politics

1. **All four questions are compulsory.**
  2. **Figures to the right indicate full marks.**
-

Q1. Write a short note on any four of the following in about 100 words each: 20 marks

- a) English as an International language
- b) British English
- c) Significance of effective communication skills
- d) Benefits of good listening skills
- e) Formal and Informal spoken English
- f) Characters of effective writing

Q2. Read the passage given below and answer the questions that follow:

Sportsmanship can be conceptualized as an enduring and relatively stable characteristic or disposition such that individuals differ in the way they are generally expected to behave in sports situations. In general, sportsmanship refers to virtues such as fairness, self-control, courage, and persistence, and has been associated with interpersonal concepts of treating others and being treated fairly, maintaining self-control if dealing with others, and respect for both authority and opponents. Sportsmanship is also looked at as being the way one reacts to a sport/game/player.

The four elements of sportsmanship are often shown being good form, the will to win, equity and fairness. All four elements are critical and a balance must be found among all four for true sportsmanship to be illustrated. These elements may also cause conflict, as a person may desire to win more than play in equity and fairness and thus resulting in a clash within the aspects of sportsmanship. This will cause problems as the person believes they are being a good sportsman, but they are defeating the purpose of this idea as they are ignoring two key components of being sportsman like. When athletes become too self-centred, the idea of sportsmanship is dismissed.

Today's sporting culture, in particular the base of elite sport, places great importance on the idea of competition and winning and thus sportsmanship takes a back seat as a result. In most, if not all sports, sportsmen at the elite level make the standards on sportsmanship and no matter whether they like it or not, they are seen as leaders and role models in society.

1. What do you understand by sportsmanship? 2
2. What are the four elements of sportsmanship? 2

3. Why does sportsmanship take a back seat today? 2
4. How can the elements of sportsmanship cause conflict? 2
5. Find the words from the passage that mean the following: 2
  - a) Person's Nature
  - b) Justice
6. Write a short summary of the given passage. 4
7. Rewrite the following sentences using indirect speech: 2
  - a) She said, "I live in Delhi."
  - b) Deepali said, "Where are you going?"
8. Rewrite the following sentences in passive voice: 2
  - a) Michael is baking a cake.
  - b) Nishit pets the cat.
9. Use the correct form of the word given in the brackets: 2
  - a) The man with all the birds (live) on my street.
  - b) A healthy meal (give) us all the nutrients we require.

Q3. Attempt any four of the following: 20 marks

- a) Draft a conversation with a friend you haven't seen in a while.
- b) You are a fresher in college. Introduce yourself at the first meeting of your college's Environment Club.
- c) You have been asked to comper the Annual Graduation Ceremony of your college. Prepare a script for the introduction of the chief guest.
- d) Draft a vote of thanks for any formal event of your choice.
- e) As the Chairperson of the Sports Club, prepare a speech welcoming and introducing freshers to your club.

Q4. /A. You have graduated with an Economics major in 2021 from a reputed college. Send in your application for employment along with your biodata to Anindhadan Pvt. Ltd., expressing a hope that you will get suitable employment there. **8 marks**

B. There is a government-aided school in your locality. The children there are meant to be given their midday meal. Write to the appropriate authority and request for the following information for 2019-2021, under the RTI Act:

Total number of children enrolled

Details of expenditure on mid-day meals

Details of where the funds have been utilised over the last three years **7 marks**

C. Read the following instructions and attempt any one email: **5 marks**

- i. Write an email to the HR Manager of Curly Tales accepting a job opportunity for the post of a content writer.
- ii. Write an email to the principal of your college and the head of your department requesting a reference letter for a job opportunity.

ENGLISH

English

Time: 3 hrs

Total marks: 100

Semester I Examinations Note:

3. All five questions are compulsory.
  4. Figures to the right indicate full marks.
-

Q1. Short Notes (any 4 out of 6) (20)

- 1) Explain Plot and character in Short Story.
- 2) What is a Short Story?
- 3) What is an Essay?
- 4) What is an Autobiography?
- 5) What is Setting in a Short Story?
- 6) Explain Narrative or Narration in a Short Story.

Q2. Write an essay type answer on any one. (20)

- 1) What was Soapy's problem? How did he intend to solve it?
- 2) Explain Mini and Kabuliwala's relation and explain how the narrator and Mini's mother react on it.

Q3. Write an essay type answer on any one. (20)

- 1) How does Bacon highlight the merits and demerits of the institution of marriage in his essay? Explain.
- 2) What is double consciousness in the essay by W.E.B. Du Bois on the strivings of the American Negro?

Q4. Short Notes (any 2 out of 4) (20)

- 1) Give the description of Kabuliwala's character.
- 2) Why does Soapy want to become the guest of law?
- 3) Give the description of female sufferings in the story Mother.
- 4) What are origami and menagerie? What was special about Jack's mom's origami?

Q5. Short Notes (2 out of 4) (20)

- 1) What is the main idea of marriage in Bacon's essay?
- 2) What are the two lessons given in the essay 'Go kiss the world'.
- 3) Explain how the 'Speed Post' is about memory, love and our expectations as children and as parent.
- 4) What are the differences between the single man and married man in Bacon's essay?

نمبرات ۱۰۰

بی اے سال اول اردو ادب

وقت ۳ گھنٹہ

سوال نمبر ۱: اردو نظم کے ارتقائی سفر کی روداد قلم بند کیجیے۔

۲۰

یا

اردو نظم کی تعریف بیان کرتے ہوئے اس کی مختلف اقسام کا جائزہ لیجیے۔

سوال نمبر ۲: علامہ اقبال کی ادبی خدمات کا جائزہ لیجیے۔

۲۰

یا

علامہ اقبال کی نظم نگاری کی خصوصیات قلم بند کیجیے۔

سوال نمبر ۳: اختر شیرانی کی شخصیت کے اہم پہلوؤں کا احاطہ کیجیے۔

۲۰

یا

اختر شیرانی کی نظم نگاری کا تنقیدی جائزہ لیجیے۔

سوال نمبر ۴: (الف) مندرجہ ذیل سے کسی ایک نظم کا جائزہ لیجیے۔

۱۰

۱۔ ہمالہ ۲۔ ترانہ ملی ۳۔ ابر

(ب) مندرجہ ذیل سے کسی دو بند کی تشریح کیجیے۔

۱۰

۱۔ سحر نے تارے سے سن کر سنائی شب بنم کو

فلک کی بات بنی زادی زمیں کے محرم کو

بھر آئے پھول کے آنسو پیام شب بنم سے

کلی کا ننھا سادل خون ہو گیا غم سے

چمن سے روتا ہوا موسم بہار گیا

شباب سیر کو آیا تھا، سو گوار گیا

۲۔ بے لوث محبت ہو، بے باک صداقت ہو

سینوں میں اجالا کر، دل صورت مینا دے

احساس عنایت کر آثار مصیبت کا

امروز کی شورش میں اندیشہ فردا دے

میں بلبل نالاں ہوں، اک اجڑے گلستاں کا

تاثیر کا سائل ہوں، محتاج کو داتا دے

۳۔ حسن تیرا جب ہوا، بام فلک سے جلوہ گر آنکھ سے اڑتا ہے یک دم خواب کی مے کا اثر

نور سے معمور ہو جاتا ہے داماں نظر کھولتی ہے چشم ظاہر کو ضیا تیری مگر

ڈھونڈتی ہیں جس کو آنکھیں، وہ تماشا چاہیے

چشم باطن میں سے کھل، جائے وہ جلوہ چاہیے

۱۰ سوال نمبر ۵ (الف) مندرجہ ذیل سے کسی ایک نظم کا جائزہ لیجیے۔

۱۔ برکھارت ۲۔ سرزمین عشق ۳۔ نذر وطن

۱۰ (ب) مندرجہ ذیل سے کسی دو بند کی تشریح کیجیے۔

۱۔ اودیس سے آنے والے بتا!

کیا اب بھی مہکتے مندر سے ناقوس کی آواز آتی ہے؟

کیا اب بھی مقدس مسجد پر! مستانہ اذال تھراتی ہے؟

اور شام کے رنگیں سایوں پر عظمت کی جھلک چھا جاتی ہے؟

۲۔ سارے سنسار پہ گھنگھور گھٹا چھائی ہے جس طرف دیکھیے اک تازہ بہار آئی ہے

اس قدر مست ہوا ہے کہ فلک سے گویا باغ فردوس کی خوشبوئیں چرا لائی ہے

فطرت کہنہ گل افشا ہے قبائے نو میں عالم پیر کو پھر دعوت برنائی ہے

۳۔ یہ نغمے، یہ ترانے، یہ شراب و شعر کا عالم یہ آرائش مکانوں کی، یہ زیبائش مکینوں کی

یہ رعنائی حسینوں کی، یہ صحبت نازنینوں کی یہ عمریں، یہ بہاریں، یہ شباب و شعر کا عالم

نہ لے جا خلد میں یارب، یہیں رہنے دے تو مجھ کو

समय : 3 घंटे

अंक : 100

- सूचना : 1) सभी प्रश्नों के उत्तर लिखिए।
2) दायीं ओर के अंक गुण दर्शाते हैं।

प्रश्न 1. निम्नलिखित भवतरणों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए।

16

अ) दो-तीन बार लड़के ने फिर पूछा, "तेरी कुड़माई हो गई?" और उत्तर वही 'धत' मिला। एक दिन वैसे ही हँसी में चिढ़ाने के लिए पूछा तो लड़की, लड़के की संभावना के विरुद्ध बोली, "हाँ, हो गई।"

अथवा

इस विज्ञापन ने सारे मुल्क में तहलका मचा दिया। ऐसा ऊंचा पद और किसी प्रकार की कैद नहीं? केवल नसीब का खेल है। सैकड़ों आदमी अपना-अपना भाग्य परकने के लिए चल खड़े हुए। देवगढ़ में नए-नए और रंग-बिरंगे मनुष्य दिखाई देने लगे।

आ) व्यायाम की जगह मेंने घूमना जारी रखा। इस कारण शरीर से मेहनत न लेने की भूल के लिए शायद सजा न भोगनी पड़ी हो, परंतु एक दूसरी भूल की सजा में आज तक पा रहा हूँ। पढ़ाई में सुलेख होने की जरूरत नहीं, यह कुबुद्धि मेरे मन में जाने कहाँ से आ गई थी।

अथवा

सद्गुरु का कहना है- "बेटा, जो भी करना है 'लार्ज स्केल' पर कर, चाहे उद्योग हो, चाहे बेईमानी और हमेशा किसी के छाया में करा।"

प्रश्न 2. निम्नलिखित दीर्घोत्तरी प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

30

1. 'चित्र का शीर्षक' कहानी के आधार पर जयराज के मन की तड़प को विश्लेषित कीजिए?

अथवा

'दिल्ली में एक मौत' कहानी का केंद्रीय भाव स्पष्ट कीजिए?

2. 'शाहजहाँ के आँसू' एकांकी के आधार पर एकांकीकार के व्यंग्य को बताइये?

अथवा

'तू तो मुझसे भी अभाग है' रेखाचित्र की बहन का चरित्र-चित्रण कीजिए?

प्रश्न 3. निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर लिखिए।

15

1. हिंदी कहानी के विकास को अपने शब्दों में बताइये?
2. हिंदी साहित्य के गद्य के विविध आयाम को अपने शब्दों में बताइये?

प्रश्न 4. निम्नलिखित विषयों पर टिप्पणियाँ लिखिए।

24

1. 'बहादुर' कहानी सामाजिक विसंगतियों पर करारा प्रहार है।

अथवा

'आस्था के आयाम' कहानी में पारिवारिक समस्याओं की यथार्थ झलक।

2. मेरी अंडमान यात्रा

अथवा

हंसिनी की भविष्यवाणी

3. सद्गुरु का कहना है।

अथवा

सामाजिक असमानता का जीवंत चित्रण 'बेटी'

प्रश्न 5. निम्नलिखित वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए।

15

1. कुछ दूर जाकर लड़के ने मुस्कराकर लड़की से क्या पूछा?
2. रियासत देवगढ़ के दीवान का क्या नाम था?
3. नीता ने चित्र का शीर्षक क्या रखा?
4. दिल्ली में किसकी मौत हो गई थी?
5. 'फैसला' कहानी के रचनाकार का नाम बताइये?
6. बहादुर कहाँ से भाग कर आया था?
7. मालती जोशी के कहानी का नाम बताइये?

8. मुन्नी ललचाई नजरों से किसकी ओर देखती थी?
9. व्यायाम की जगह गांधीजी को क्या ज्यादा पसंद था?
10. सद्गुरु का क्या कहना था?
11. शाहजहाँ के बेटी का क्या नाम था ?
12. यशोवन्त का संस्मरण है?
13. हंसिनी ने कौनसी भविष्यवाणी की थी?
14. मनुष्यों में कौनसी बुद्धियाँ होती हैं?
15. 'मेरी अंडमान यात्रा' यात्रावृत्त किसका है?

*****

बीए प्रथम वर्ष/सेमिस्टर I/कंपलसरी हिंदी/पेपर क्रमांक : UAHINCOM101

समय : 3 घंटे

अंक : 100

- सूचना : 1) सभी प्रश्नों के उत्तर लिखिए।
2) दायीं ओर के अंक गुण दर्शाते हैं।

प्रश्न 1. निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए।

20

अ) भारत झूठा मंदिर ..... पावे सभी प्रसाद यहाँ।

अथवा

मुझे तोड़ लेना वनमाली,

उस पथ पर तुम फेंक।

मातृ-भूमि पर शीश चढ़ाने,

जिस पथ पर जावें वीर अनेक॥

आ) साधुराम! तुमने मेरी आंखे खोल दी हैं, अब भूल न होगी। यह जगह तुम्ही को मिलेगी।

अथवा

“माँजी, बिल्ली तो उठकर भाग गई।”

प्रश्न 2. निम्नलिखित दीर्घोत्तरी प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

30

1. 'बापू के प्रति' कविता में कवि ने महात्मा गांधी के प्रति किस प्रकार आदर व्यक्त किया है? पठित कविता के आधार पर समझाईए?

अथवा

'रीढ़ की हड्डी' कविता का केंद्रीय भाव स्पष्ट कीजिए?

2. 'मनोवृत्ति' कहानी के आधार पर मुंशी प्रेमचंद के कथा विश्व को समझाईए?

अथवा

'प्रायश्चित' कहानी के आधार पर कहानीकार के व्यंग्य को बताइये?

1. 'वे और तुम' कविता का भाव

अथवा

आज का दैनिक कविता का कथ्य

2. बिल्ली की हत्या का क्या परिणाम हुआ?

अथवा

'इनाम' कहानी का धनंजय

4. निम्नलिखित वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए।

10

1. करुणाहीन स्वर में क्या लिखा था?
2. धनंजय किस कक्षा में अक्वल आया था?
3. संसार कब पूजता है?
4. सुरबाला के गहनों में कौन गूँथना नहीं चाहता?
5. पुष्प की क्या अभिलाषा है?
6. आतताईयों की शमशीर क्या नहीं कर सकती?
7. जीत का सौदा किस पर होता है?
8. रामू की बहू घर भर में किससे घृणा करती थी?
9. महादान कहानी के कहानीकार कौन हैं?
10. बसंत युवती को क्या मान रहा था?

5. निम्न में से किसी एक पत्र का प्रारूप तैयार कीजिए।

10

बीए की परीक्षा में स्वर्ण-पदक प्राप्त करने पर अपने मित्र को बधाई पत्र लिखिए।

अथवा

अपने प्राचार्य के नाम आकस्मिक अवकाश (छुट्टी) के लिए आवेदन पत्र का जम्ना तैयार कीजिए।

1. निम्नलिखित वाक्यों को शुद्ध करके लिखिए। 02
1. लड़की पढ़ता है।
  2. लड़की अपने घर जाती है।
2. भाववाचक संज्ञा बनाइये। 02
1. भारत
  2. मानव
3. निम्नलिखित वाक्यों में से सर्वनाम शब्द लिखिए। 02
1. वह रोजगार की तलाश में भटक रहा है।
  2. हमें रात में नींद नहीं आती।
4. निम्नलिखित वाक्यों में से विशेषण पहचानकर लिखिए। 02
1. वह आम बहुत ही मीठा है।
  2. हम भारतीय बड़े ही होनहार होते हैं।
5. निम्नलिखित वाक्यों में क्रिया शब्द को पहचानकर लिखिए। 02
1. मैं खा रहा हूँ।
  2. वह आदिल से पत्र लिखवाता है।
- आ) अँग्रेजी से हिंदी में अनुवाद कीजिए। 10

The Student should devote the whole of their vacation to village service. To this end, instead of taking their walks along beaten paths. They should walk to the villages within easy reach of their institutions, and study the condition of the village-folk and befriend them. This habit will bring them in contact with the villagers who, when the student actually go to stay in their midst will, by reason of the previous occasional contact, receive them as friends rather than as strangers to be looked upon with suspicion.

*****

وقت ۳ گھنٹہ

بی اے سال اول۔ اردو لازمی

نمبرات ۱۰۰

URDU COMPULSORY

ہدایات: ۱۔ تمام سوالات لازمی ہیں۔

۲۔ جواب لکھنے سے پہلے متعلقہ سوال ضرور نقل کریں۔

۱۰ سوال نمبر ۱: مندرجہ ذیل سے کسی ایک عنوان پر مضمون لکھیے۔

۱۔ میرا محبوب رہنما ۲۔ ایک یادگار سفر

۳۔ الیکشن اور ہماری ذمہ داریاں ۴۔ کتب بنی کے فوائد

۵۔ اف! یہ مہنگائی (مزاحیہ)

۱۰ (ب) کسی پانچ محاوروں کے معنی لکھ کر جملوں میں استعمال کیجیے۔

۱۔ دل باغ باغ ہونا ۲۔ پھولے نہ سمانا ۳۔ دق ہونا ۴۔ اوس پڑنا

۵۔ پانی پانی ہونا ۶۔ دانت کھٹے ہونا ۷۔ جان کھپانا ۸۔ نودو گیارہ ہونا

۱۰ سوال نمبر ۲: ناول ”نصوح کی بیماری“ کا خلاصہ اپنی زبان میں لکھیے۔

یا

سر سید احمد نے اپنے مضمون ”اخلاق“ میں کن خیالات کا اظہار کیا ہے؟

۱۰ (ب) سیاق و سباق کے حوالے سے کسی دو عبارت کی وضاحت کیجیے۔

۱۔ یہ سنتے ہی بادشاہ کے لہونے جوش مارا، اٹھ کر محبت سے گلے لگا لیا اور ہاتھ پکڑ کر اپنے تخت

کے پاس کرسی بچھوا کر حکم بیٹھنے کا کیا۔ لیکن پادشاہ حیران و متعجب بیٹھے تھے، فرمایا کہ بادشاہ بیگم کو کہو کہ

پادشاہ زاد یوں کو اپنے ساتھ لیکر آویں۔

۲۔ جب موت سامنے آ موجود ہوئی اور چلنا ٹھہر گیا تو حقیقت کھلی کہ ادھر زن و فرزند کا فریفتہ

ہے، ادھر مال و متاع کا دلدادہ۔ اتنا بڑا تو سفر اس کو درپیش مگر بارعلاق کی وجہ سے پہلے ہی قدم پر اس کے

پانویں ہزار ہزار من کے ہو رہے تھے۔

۳۔ وہ غریبوں کی مدد کرتا، وقت پر کام آتا، آدمیوں، جانوروں، پودوں کی خدمت کرتا۔ لیکن کبھی اسے یہ احساس نہ ہوا کہ کوئی نیک کام کر رہا ہے۔ نیکی اسی وقت نیکی ہے جب تک آدمی کو یہ نہ معلوم ہو کہ وہ کوئی نیک کام کر رہا ہے۔ جہاں اس نے یہ سمجھنا شروع کیا، نیکی نیکی نہیں رہتی۔

سوال نمبر ۳: کسی ایک نظم کا تجزیہ کیجیے۔

۱۰

۱۔ صبح شہادت ۲۔ نشاط امید ۳۔ کرشن چندر گوکھلے

۱۰

(ب) کسی دو بند کی تشریح کیجیے۔

۱۔ جو اہل فضل عالم و فاضل کہاتے ہیں مفلس ہوئے تو کلمہ تلک بھول جاتے ہیں

پوچھے کوئی الف، تو اسے بے بتاتے ہیں وہ جو غریب غربا کے لڑکے پڑھاتے ہیں

ان کی تو عمر بھر نہیں جاتی ہے مفلسی

۲۔ رکھتا ہے خاندان کی عزت کا وہ خیال نیکوں کا دوست صحبت بد سے نفور ہے

کسب کمال کی ہے شب و روز اس کو دھن علم و ہنر کے شوق کا دل میں دفور ہے

لیکن جوان صفات کا مطلق نہیں پتا اور پھر بھی ہے خوشی تو خوشی کا قصور ہے

۳۔ یہ اہل بلتی عورتیں، اس چلچلاتی دھوپ میں سنگ اسود کی چٹانیں، آدمی کے روپ میں

واہ کیا کہنا ترا، اے حسن ارض آفتاب یہ برشتہ رنگ، یہ تپتے ہوئے سنگیں شباب

ہر سراپا، بت تراشوں کی عرق ریزی کا پھل اتنی بے پایاں صلابت پر بھی ہر نقشہ سجلا

۱۵

سوال نمبر ۴: مندرجہ ذیل سے کسی پانچ اشعار کی تشریح کیجیے۔

۱۔ مجھے کام رونے سے اکثر ہے ناصح تو کب تک، مرے منہ کو دھوتا رہے گا

۲۔ ہستی سے عدم تک نفس چند کی ہے راہ دنیا سے گزرنا، سفر ایسا ہے کہاں کا

- ۳۔ جفا سے غرض امتحان وفا ہے
 ۴۔ واں وہ غرور عز و ناز، یاں یہ حجاب پاس وضع
 ۵۔ آگئی آپ کو مسیحائی
 ۶۔ تمناؤں میں الجھایا گیا ہوں
 ۷۔ تو یوں گالیاں غیر کو شوق سے دے
 ۸۔ اگر تجھ کو چلنا ہے چل ساتھ میرے
 (ب) کسی ایک رباعی کی تشریح کیجیے۔
- تو کہہ کب تلک آزماتا رہے گا
 راہ میں ہم ملیں کہاں، بزم میں وہ بلائیں کیوں
 مرنے والوں کو مرحبا کہیے
 کھلونے دے کے بہلایا گیا ہوں
 ہمیں کچھ کہے گا تو ہوتا رہے گا
 یہ کب تک تو باتیں بناتا رہے گا
 ۵۔

- ۱۔ کس برق کی ہر آن چمک رہتی ہے
 ٹوٹا ہے ضرور کوئی کانٹا دل کا
 ۲۔ چارہ نہیں کوئی جلتے رہنے کے سوا
 اے شمع تیری حیات فانی کیا ہے
 کس گل کی دماغ میں مہک رہتی ہے
 جب دیکھیے کچھ نہ کچھ کھٹک رہتی ہے
 سانچے میں فنا کے ڈھلتے رہنے کے سوا
 جھونکا کھانے اور سنبھلتے رہنے کے سوا

سوال نمبر ۵: (الف) کسی ایک مصنف کے فن اور شخصیت پر روشنی ڈالیے۔

- ۱۔ میرامن دہلوی ۲۔ مولوی عبدالحق ۳۔ رشید احمد صدیقی

(ب) کسی ایک غزل گو شاعر کی ادبی خدمات کا جائزہ لیجیے۔

- ۱۔ میر تقی میر ۲۔ میر درد ۳۔ شاد عظیم آبادی

Sociology

FYA108

07/12/2022

FYBA-- SOCIOLOGY

Sem I

101- Foundations of SOCIOLOGY

Time: 3 hrs

Total Marks: 100

Note: Question 1 is compulsory

Attempt Any FIVE questions from question number 2 to 9

Q.1 Attempt any five Concepts

25

- a. Division of Labour by Emile Durkheim
- b. Sociology and Anthropology
- c. Magic
- d. Social institution
- e. High culture and popular culture
- f. Cultural lag
- g. Gender socialization
- h. Re socialization

2. Critically examine the development of sociology through contribution of August Comte's Law of Three Stage. **15**
3. Highlight the careers and specializations in sociology. **15**
4. People today believe that questions of how to live and with whom to live are matters of individual choice. Discuss. **15**
5. Illustrate on Religion as a social institution. **15**
6. Define society. Examine any four forms of society. **15**
7. What is Ethnocentrism and cultural relativism? **15**
8. Elucidate on Theories of socialization through example of C.H Cooley or G.H. Mead. **15**
9. Write a detail note on various agencies of socialization. Which according to you is the best and why? **15**

Class : FYBA - I Subject: Economics - Paper (101)

Duration : 3 Hours

Max. Marks : 100

N.B:

1. Attempt all questions.
2. All questions carry equal marks.
3. Figures to right indicate full marks.

ECO -

1. Answer the following questions (any two) (20)

- a) Explain the nature and scope of microeconomics.
- b) Discuss the importance of microeconomics.
- c) Solve the following equation and find out following:
  - i) Equilibrium Quantity Demanded & Supplied
  - ii) Equilibrium Price
$$Q_s = -4 + 8p$$
$$Q_d = 26 - 2p$$

2. Answer the following questions (any two) (20)

- a) Discuss 'People face trade - offs.'
- b) Analyse 'People look for the opportunity cost.'
- c) Explain 'A country's standard of living depends on its ability to produce goods and services'.

3. Answer the following questions (any two) (20)

- a) Define demand and explain various factors affecting demand.
- b) Discuss the concept of market equilibrium with a schedule and diagram.
- c) Solve the following:
  - i) Calculate Price Elasticity of Demand and state its degree:

P_x (Rs.)	Q_x (Units)
150	1200
210	1085

ii) Calculate Income Elasticity of Demand and state its degree:

Y (Rs.)	Q_x (Units)
28,000	65
18,000	28

4. Answer the following questions (any two) (20)

- a) Discuss the concept of ordinal utility and its measurement.
- b) What is Indifference Curve? Explain its derivation with a schedule and a diagram.
- c) Explain the concept of Consumer's Surplus.

5. Write notes on any two of the following. (20)

- a) Variables, Functions and Equations
- b) 'Prices rise when the government prints too much money'.
- c) Promotional Elasticity of Demand
- d) Diminishing Marginal Rate of Substitution

FA110

PHILO

09/12/2022

SEM III REGULAR FYBA 2022

PAPER I CODE 101 MORAL PHILOSOPHY

MARKS 100

TIME 3hrs

N:B; (a) All questions are compulsory.

(b) All questions carry equal marks.

Q1. Define Ethics. Discuss the areas of Ethics. (20)

OR

Q1. Define Philosophy. Explain its nature and Branches in detail. (20)

Q2. Elaborate on the notion of Purushartha. (20)

OR

Q2. Which path did the Gita prescribe to achieve the ideal of life? (20)

Q3. Discuss the cardinal virtue as conceived by Plato. (20)

OR

Q3. What is Aristotle's concept of good life? (20)

Q4. Elaborate on Self Determinism and state the reasons in favour of it. (20)

OR

Q4. Explain the concept of Fatalism in detail. (20)

Q5. Write Short Notes on any Two of the following: (20)

- (a) Normative Ethics.
- (b) Features of Sthitaprajna.
- (c) Virtue is Knowledge.
- (d) Libertarianism.